

LÆRERVEILEDNING TIL FILM OG FORTELLERSTUND: LAVRASIID AIGI OG GALLABARTNIT.

SAMISK KULTUR I SKOLEVERKET

Samiske eventyr har en spesiell utforming som kan forklares med at det fantes sjamanistiske forestillinger i de samiske samfunnene helt inn på 1900-tallet. En del sagn gir direkte kunnskap om samenes mytologi i førkristen tid, for eksempel om *menneskenes opphav*.

Det kommer tydelig frem av *Læreplanverket for grunnopplæringen (K06)* at vi har et særlig ansvar for å bidra til at barna får kjennskap til samisk kultur, hverdagsliv og språk. DKS ønsker å skape en bevisstgjøring av den samiske kulturarv gjennom fortellerstund og filmvisning under Samisk uke.

Utdrag fra kompetansemål for 1.trinn i samfunnsfag, norsk og naturfag (K06):

- gjengi myter, sang og eventyr med historisk innhold
- samtale om et utvalg sanger, regler, dikt, fortellinger og eventyr fra fortid og nåtid på bokmål, nynorsk og i oversettelse fra samisk og andre kulturer
- stille spørsmål, samtale og filosofere rundt naturopplevelser og menneskets plass i naturen
- observere og beskrive årstidene, døgn og ulike månefaser og fortelle om hvordan man i samisk kultur deler inn året

FORSLAG TIL VIDERE ARBEID I SKOLEN

A: Relevante spørsmål i forbindelse med den samiske skapelsesberetningen – "Solsønnens frieri i Jettenes Land":

1. Hvor dro Solsønnen for å finne seg en kone?

Svar: Til Jettenes strand. Der er det ikke sol, bare måne, og de seilte et helt år for å komme dit.

2. Var det lett å få gifte seg med Jittedatteren? Og hva måtte Solsønnen bevise til Gamle jetten først?

Svar: Det var ikke lett. Solsønnen måtte bevise at han var sterk og klok først

3. Hvorfor dro Solsønnen og Jittedatteren etter bryllupet, og hvor dro de?

Svar: De dro for å finne sitt eget land, og de slo seg ned i det som i dag er samisk område, Sapmi.

4. Ble Jittedatteras brødre glade når de fikk vite at søstera hadde giftet seg?

Svar: Nei, de ble gale av sinne og sjalusi, og ville hente tilbake søstera om hun ville eller ikke. Men de ble til stein når de kom i land i Sapmi. De tålte ikke solen slik som deres søster gjorde.

5. Hvem er det tre første sameguttene, og hvor dro sjelene deres etter at de døde.

Svar: Gallabartnit ble guttene titulert, og Sjelen ble til stjernebildet Gallabartnit

6. Hvem er Solfolket i dag, og hvem er de etterkommere av?

Svar: Samene er solfolket, og de er etterkommere av Gallabartnit

B: Nyttige nettsider:

Om stjernebilder:

http://www.viten.no/?stjernehimel_tegn

Oversikt over hvordan stjernehimelen ut fra forskjellige kulturer:

<http://www.naturfag.no/vitenobjekt/vis.html?tid=724370>

Her fortelles det om selve jakt scenen som utspiller seg på den samiske stjerne himmelen:

<http://www.naturfag.no/artikkel/vis.html?tid=815466>

Nettutstilling om samisk mytologi, sagn, eventyr og myter:

www.saivu.com